

دکتر محمد علی شامانی

آدم‌های کارهای بزرگ و چک

راهنما

خدا باور بی‌نیاز نیست. اگر دچار بی‌معیاری شدیم و روزگار را باری به هر جهت طی کردیم؛ نباید کسی غیر از خودمان را مستحق و لایق سرزنش بدانیم. چراکه از قدیم گفته‌اند: «خود کرده را تدبیر نیست.» آدم‌های کوچک، برای کارهای کوچک‌اند و آدم‌های بزرگ برای کارهای بزرگ! تردیدی نیست که «کار نادان مایهٔ زیان است و دانش او مایهٔ گمراهی»^۱. بسیاری از افراد دور و بر ما شاید بیشتر به‌خاطر خوشایند ما سخن بگویند و کمتر به عاقبت کار بیاندیشند. البته آنان از مدیرانشان یاد گرفته‌اند، زیرا از آنها این‌گونه خواسته‌شده. فرصت‌سوزی اولین پیامد رایزنی و مشورت با چنین افرادی است. امام حسن (ع) زود پریدن از روی فرصت‌ها را نشانهٔ بی‌خردی می‌داند.^۲ دل سپردن به نادان و رجوع به غیر کارشناس، دویدن به‌شتاب در پی سراب است. و سراب حاصل دسترنج کسی است که در انتخاب اهل برای هدف برنامه نداشته است. زندگی با نادانان یعنی زیستن با مردگان. امیر ایمان، علی (ع) می‌فرماید: «نادانی مایهٔ تباهی همه چیز است.» باید مراقب بود و گرنه در روزگار ما افراد دانانما بسیار است. و دانانماها گاه با زبان تملق با ما سخن می‌گویند و نشانی‌های غلط در اختیار ما می‌گذارند. پیش از آن که دست بر پشت دست بکوبیم چاره کنیم! لطفاً در انتخاب همکاران خود تأمل بیشتری داشته باشید.

پی‌نوشت

۱. دامپزشک

۲. غرالحکم، ج ۲۸۴۶، ۴۴۹، ۶۳۲۷

۳. معانی الاخبار، ص ۴۰۱، (ح ۶۲)

سعدی در چهاردهمین حکایت از باب هفتم کتاب گلستان چنین آورده است:
مردکی را چشم درد خاست. پیش بیطار^۱ رفت که دوا کن. بیطار از آن چه در چشم چهارپای می‌کند در دیدهٔ او کشید و کور شد. حکومت به داور بردند. گفت: «بر او هیچ تاوان نیست. اگر این خر نبودی پیش بیطار نرفتی.» مقصود از این سخن آن است تا بدانی هر آن که ناآزموده را کار بزرگ فرماید، با آن که ندامت برد، به نزدیک خردمندان به خفت رأی منسوب گردد.

ندهد هوشمند روشن رأی
به فرومایه کارهای خطیر
بوریا باف اگر چه بافنده ست
نبردش به کارگاه حریر

هر روزه بسیاری از ما انگشت اشاره‌مان را به سمت دیگران می‌گیریم و گاه با آهنگ و لحنی طلبکار آنان را سرزنش می‌کنیم. حال آنکه بسیاری از مشکلات ما ناشی از «بی‌تدبیری» خود ماست. وقتی در انتخاب همکاران «شایستگی» در حد حرف و شعار باقی می‌ماند، باید منتظر حوادث ناگواری باشیم. چراکه به قول سعدی، کوری؛ نتیجهٔ مراجعه به دامپزشک است. راستی مهم‌ترین معیار شما در انتخاب همکاران‌تان کدام است؟ نکند خدای ناکرده شما در زمرهٔ کسانی باشید که هر چه بر سفره‌تان گذاشتند خود را مجبور به خوردن آن می‌دانید! البته شاید کسانی هم پیدا شوند! اما تردیدی نیست که برای بهره‌وری، کارآیی، اثربخشی و دست‌یابی به هدف، هیچ‌کس از همراهی یاران مخلص، یکدل، اندیشمند، خلاق و متخصص و